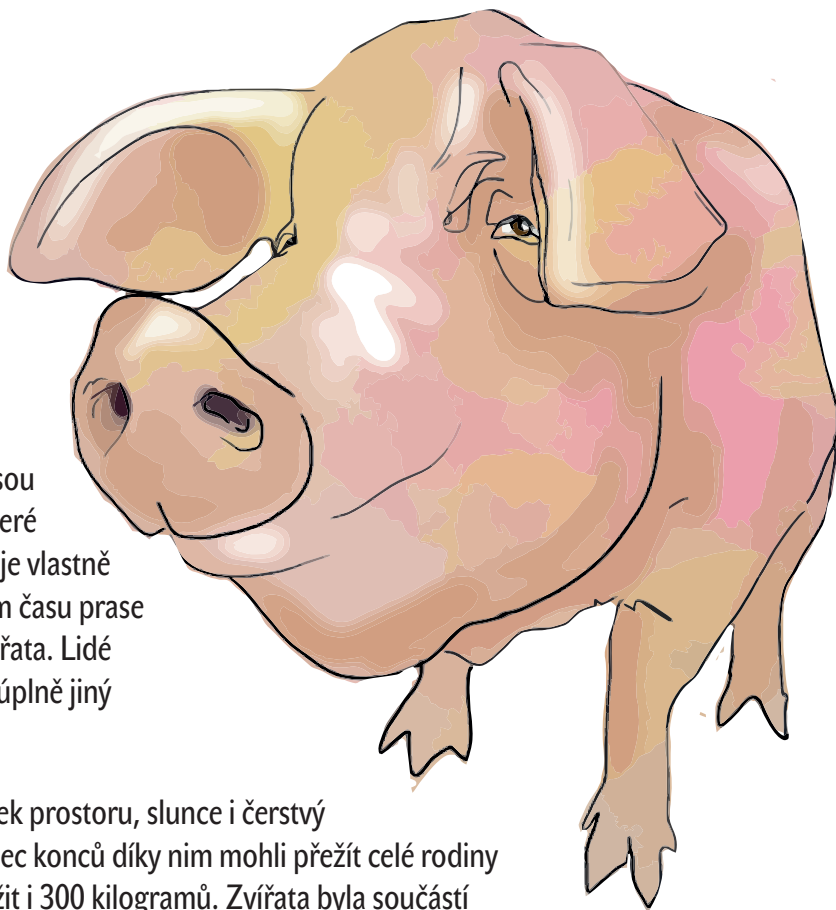

PRASE

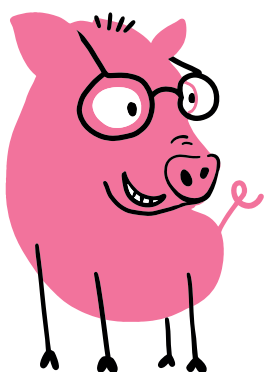

KDE SE VZALO PRASE?

Před 10 000 lety přišli lidé na to, že divoká prasata jsou velmi přizpůsobivá. A že mít ve své blízkosti zvíře, které rychle roste a může nakrmit mnoho hladových krků je vlastně výhodné. A tak se z prasete divokého stalo postupem času prase domácí a zařadilo se mezi takzvaná hospodářská zvířata. Lidé je postupně začali chovat po celém světě. Ale byl to úplně jiný chov, než jak ho známe dnes.

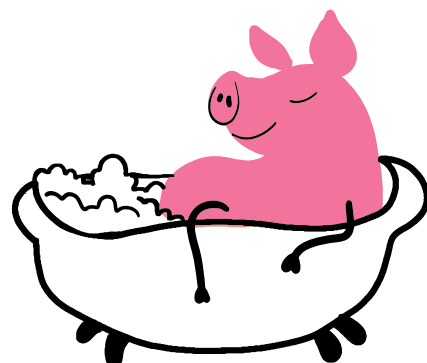
Dříve lidé věděli, že zvířata potřebují k životu dostatek prostoru, slunce i čerstvý vzduch a respektovali jejich přirozené potřeby – konec konců díky nim mohli přežít celé rodiny i několik týdnů. Prasata totiž mohou v dospělosti vážit i 300 kilogramů. Zvířata byla součástí hospodářství a mnohdy byla na prvním místě. A tak se nezdálo, že nejdřív posnídala prasata a pak až hospodář.

JAKÁ JSOU PRASATA?

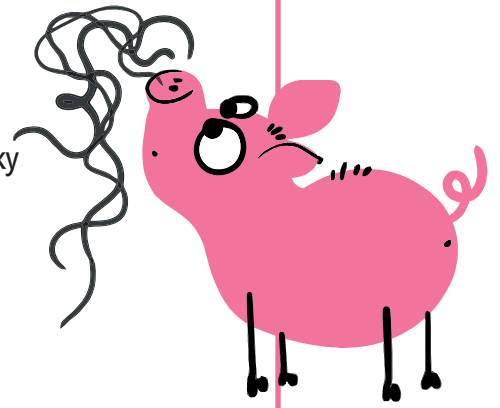

Možná tě to překvapí, ale prasata jsou velmi chytrá, citlivá a také čistotná. Že se ti něco takového nezdá, protože je na všech obrázcích vidíš špinavá? To má dva důvody – prvním je ten, že prasata se rochní v přírodě v blátě proto, aby se zbavila kožních parazitů a druhým důvodem je, že se tak chrání před sluncem a horkem. Prasata se totiž nemohou potit, a tak je voda nebo bláto to jediné, co jim umožňuje přežít během horkých letních dnů. Ve velkochovech ale není dost místa, proto musí vykonávat potřebu pod sebe a rochnění se v tom je pro ně jediný způsob, jak se ochladit. Pokud by ale dostala prostor, ve vlastních výkalech by se rozhodně neválela, naopak. Prasata chodí vykonávat potřebu co nejdále od místa, kde spí nebo se krmí.

Prasnice (samice prasete) je starostlivá máma, která se o selátka (mláďata prasete) láskyplně stará. Než porodí, její přirozeností je postavit si hnízdo – představ si ho třeba jako pelíšek ze slámy, v přírodě pak využívá kapradiny, trávu, keře a větvičky. To proto, aby byla selátka v teple a pohodlí a ona je mohla mít všechna pod kontrolou. A dává si opravdu dobrý pozor, aby jim neublížila – což je někdy kvůli její velikosti nezbytné. Proto například předtím, než si lehne, ryje rypákem v zemi, hrabe předníma nohama a může i chrochtat. Tím dává selátkům signál, že si lehá a selata tak mohou tenhle manévr přečkat bez úhony.

Prasata mají vůbec celou řadu zvuků a signálů, kterými se dorozumívají. A nejen to – mají vynikající čich, díky kterému dokážou najít potravu vzdálenou i několik kilometrů, jsou velmi inteligentní a dokonce jsou snaživější a samostatnější než některá psí plemena. Naučit se různé kousky včetně řešení hlavolamů pro ně není nic obtížného a umí si zapamatovat stovky tváří – nejen svých zvířecích přátel, ale i našich lidských. Ke tvářím si navíc dokážou přiřadit konkrétní pocity plynoucí ze zkušeností. Takže zatímco člověka, který jim ublížil se budou bát nebo na něj budou útočit, laskavému člověku se mohou stát věrným přítelem.

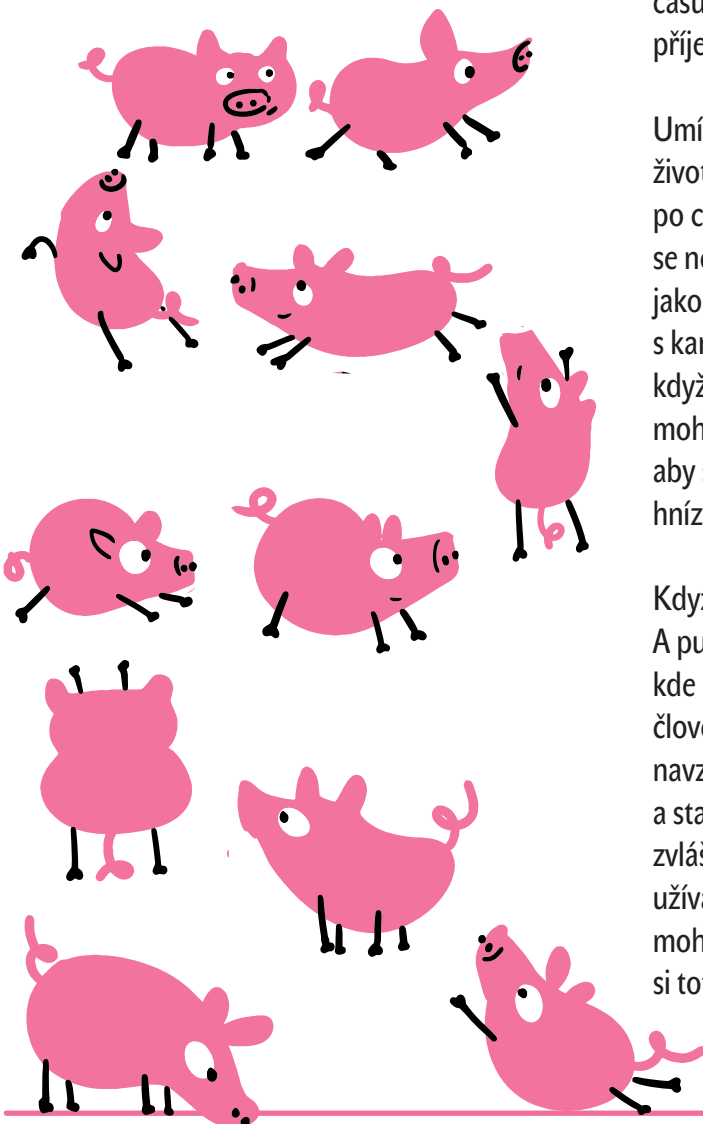
JAK SE DNES CHOVÁJÍ PRASATA?

Lidí je na naší planetě pořád víc a víc, a tak všichni přemýšlí, jak vyrobit co nejvíce potravin za co nejméně peněz. Týká se to i masa a výrobků z něj. Jenže maso neroste na stromech, tak co s tím? Lidé postupně přišli na nápad, že když zavřou hodně zvířat do malého prostoru, ušetří místo a možná i peníze. Jenže postupem času se dozvídáme, že takový velkochov není pro zvířata nic příjemného. A proč?

Umíš si představit, že bys ve třídě se svými spolužáky žil celý svůj život a nikam jinam byste nemohli? Proběhnout se po venku, ani po chodbě, jít sám na záchod nebo odejít domů – nic z toho by se nesmělo. Děsivá představa, co říkáš? Pro prasata taky. Stejně jako my máme své potřeby – třeba sportovat, čist si, bavit se s kamarády, být chvíli o samotě – mají své potřeby i prasata. Jenže když jsou zavřená pořád na jednom místě a nemají se jak zabavit, mohou si pak navzájem ubližovat. Nemohou totiž odejít jinam, aby se uklidnili. Ve velkochovech si taky prasnice nemůže stavět hnízdo, ani se nemůže pořádně postarat o svá selátka.

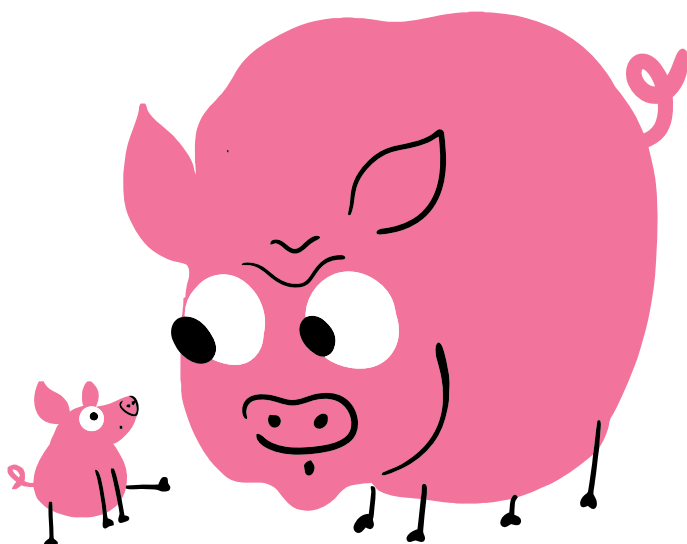
Když tohle všechno viděli někteří chovatelé, řekli si – a dost! A pustili prasata ven. A tak teď vedle velkochovů najdeš i farmy, kde prasata žijí venku a někde dokonce žijí tak, jak by žila bez člověka – ve stádech, ale zároveň v takových skupinách, které si navzájem nevadí. Takže prasnice, které mají selata, se drží spolu a starají se o svá mláďata, zatímco kanci (samci prasete) jsou zvlášť. Kromě prostoru, čerstvého vzduchu a sluníčka si taky užívají spoustu věcí na hraní nebo dokonce vyhánění na pole, kde mohou rýt – to je jedna ze základních prasecích potřeb. Rypákem si totiž v zemi hledají potravu.

CO BYCH MĚL/A VĚDĚT?

Selata jsou moc roztomilá. A protože jsou taky chytrá, někteří lidé si je pořizují jako domácí mazlíčky. Málokdo z nich si ale dokáže představit, co všechno prase potřebuje, jak se chová, když dospívá, a jak velké může nakonec být. Proto někteří podvodníci prodávají takzvaná miniprasata a slibují, že budou pořád tak malá a roztomilá. Jenže takové „miniprasátko“ pak může mít klidně i 100 kilo, což znamená, že má i velkou sílu. A pokud ho majitel dobře nevychová, může být nebezpečné.

Jenže co pak s takovými prasaty, kterých se majitelé chtějí zbavit? I proto vznikly azyly (velké útulky), kde mají místo psů a koček zachráněná hospodářská zvířata. Ta ale nejsou zavřená v klecích – naopak, mají velké výběhy a tráví čas spolu. Jenže prasata jsou tak citlivá a fixovaná na svého majitele, že pak mohou do konce života smutnit a trápit se. Proto je důležité dobře si rozmyslet, jakého mazlíčka si pořídíš. Každý je totiž něčím výjimečný, ať už je to domácí nebo hospodářské zvíře.

VELKOCHOV

chov zvířat ve velkém množství na jednom místě. Ve velkochovech nenajdeš jen prasata, ale i krávy nebo slepice. Chovat hodně zvířat na jednom místě je pro lidi jednodušší, zdánlivě levnější a pohodlnější. Pro zvířata to ale pohodlnější rozhodně není. Prasata, krávy i slepice mají své potřeby – ať už je to dostatek pohybu, rytí či hrabání v zemi, stavění hnízd nebo vybírání si svých společníků. Nic z toho zvířatům ale velkochovy neumožňují, a když už nemohou rodit, dojit nebo snášet, jsou poslána na jatka.

AZYLOVÁ FARMA

místo, kde se lidé chovají k prasatům nebo slepicím stejně jako ke psům a kočkám. Vědí, jaké mají zvířata potřeby a neomezují je. Na azylových farmách často žijí zvířata zachráněná z velkochovů, ze špatných podmínek nebo z malých chovů, kdy majitel zvířat zemřel a nemá se o ně kdo postarat. Na těchto farmách mají možnost dožít svůj život v klidu a bezpečí tak, jak sama chtějí.

JSI RYCHLEJŠÍ NEŽ PRASE?

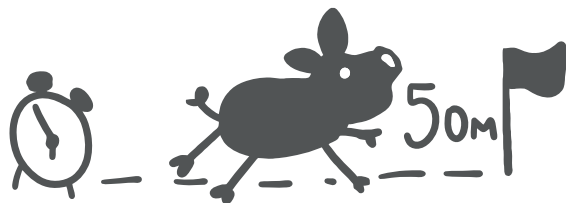
K tomuto úkolu budeš potřebovat pásmo nebo jiný prostředek, kterým si změříš vzdálenost a pomocníka, který ti bude stopovat čas.

JAK NA TO?

Změř si trasu dlouhou 50 metrů a na její konec postav svého pomocníka se stopkami.

Až ti dá znamení, utíkej co nejrychleji do cíle!

Jestli to zvládneš do 10 vteřin, pak můžeš říct – jsem rychlejší než prase!

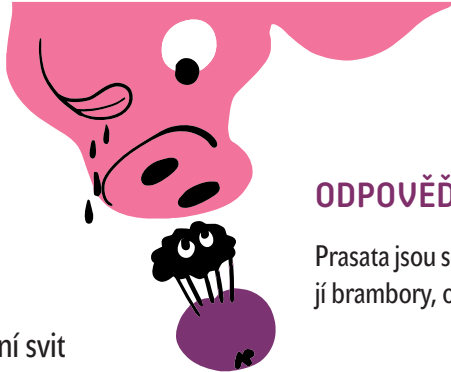
I když to tak na první pohled nevypadá, prasata jsou velmi rychlá – zvláště na krátkou vzdálenost. A proto, že od nich sportovní výkony nikdo nečeká, mají na své straně i moment překvapení. Za 10 vteřin dokážou uběhnout až 48,5 metru!

KVÍZ

CO JÍ PRASE?

- a) Jenom dorty
- b) Všechno
- c) Duhu a sluneční svit

ODPOVĚĎ:

Prasata jsou schopna sníst takřka všechno – ovoce, zeleninu, ze země si vyryjí hmyz, spořádají brambory, obilný šrot i kukuřici, zkrátka všechno. Proto je řadíme mezi všežravce.

PRASEČÍ OCÁSEK JE:

- a) Malý a zakroucený
- b) Žádný nemají
- c) Rovný a dlouhý

ODPOVĚĎ:

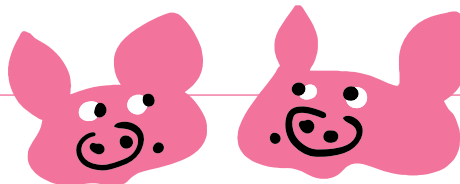
Ted' jsme tě trochu nachytali, cha chá! V tomto případě jsou totiž správné hned dvě možnosti. Růžová prasátka, tedy prasata domácí, mají ocásek delší a zakroucený. Ve velkochovech jim ale ocásky kupírují (zkracují), takže je pak známe jen jako malou zkrouceninu. Prasat ale několik plemen a třeba takové přeštické prasátko má ocásek dlouhý a rovný až na zem. V jeho případě pak stejně jako u psů můžeš poznat, v jakém je rozpoložení. Může s ním máchat pomalu, rychle, může ho mít v klidu, ale pokud ocásek trčí vodorovně a nehybně, raději se dej na ústup, protože tenhle čuník není zrovna v dobré náladě...

PRASATA JSOU VELMI CITLIVÁ, A PROTO MOHOU BÝT I DOBRÝMI:

- a) Básníky
- b) Terapeuty
- c) Baletními mistry

ODPOVĚĎ:

Každé zvíře má svou povahu – některé je klidné a milé, druhé hravé, třetí nebojácné a pro kousanec nejde daleko. Pokud se jedná o první případ, může být skvělým terapeutem – zvláště pro děti. A protože dospělé prasátko je opravdu velké, nevadí mu, když si na ně děti třeba lehnou a učí se s ním pomalu dýchat nebo se učí správně vyslovovat různé části jeho těla.

DÍKY SVÉMU VÝJIMEČNÉMU ČICHU JSOU VYUŽÍVÁNA NA:

- a) Hledání lanýžů
- b) Výrobu drahých parfémů
- c) Stopování zločinců

ODPOVĚĎ:

Dokážeš si představit, že by někdo za houbu zaplatil zlatem? No, tak za lanýže se platí opravdu královsky. Jak je ti už asi jasné, lanýž je houba, která ale neroste v trávě. Roste pod zemí u kořenů stromů a je velmi těžké ji najít. Proto se k tomu používají prasata. Ta mají tak dokonalý čich, že dokážou rozeznat i několik druhů máty!

CO JSEM SE NAUČIL/A:

